

LIKKUTEI TORAH • SHIR HASHIRIM • MAAMAR 36

שימני כחותם על לבך כו'

«Place-moi comme un sceau sur ton cœur»

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/shir-hashirim/36/

1 שימני כחותם על לבך כו'. הנה החותם הוא ענין תפילין חותם על לבך תפילין של ראש דהיינו רצועות דתליין על לבא חותם על זרועך תפלה של יד

«Place-moi comme un sceau sur ton cœur», etc. Or, le sceau renvoie aux téfilines: «un sceau sur ton cœur», ce sont les téfilines de la tête, c'est-à-dire les lanières qui pendent sur le cœur; «un sceau sur ton bras», ce sont les téfilines du bras.

(ברכות בשה"ש [בשיר השירים] ע"פ זה ת"ז [תיקוני זוהר] תיקון כ"ב ובזח"ג [ובזהר חלק ג] מצורע נ"ד ב' במדבר ק"כ ע"ב ועיין ברבות וישב פ' פ"ה גבי חותמך ופתילך ובפ' במדבר ספ"ה גבי ד"א [דבר אחר] ותהלת אחטם לך כיו שימני כחותם)

(Dans le Midrach Rabba sur le Cantique des Cantiques, à propos de ce verset; le Tikouné Zohar, Tikoun 22; et dans le Zohar, partie III, Metsora 54b, [et] Bamidbar 120b. Voir aussi le Midrach Rabba, Vayéchev, section 85, à propos de «ton sceau et ton cordon», et, dans la paracha Bamidbar, à la fin de la section 5, à propos de «Autre explication: "Et Ma louange, Je la retiendrai pour toi"», etc., «Place-moi comme un sceau».)

והיא בקשת כנס"י [כנסת ישראל] להיות החותם ממנה וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו ומי כעמך כישראל כו' ומי גוי גדול כו'.

Telle est la demande de la Communauté d'Israël (Knesset Israël): que le sceau soit d'elle. Comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie: «Les téfilines du Maître du monde, qu'y est-il écrit? "Et qui est comme Ton peuple, comme Israël"», etc., «"Et quelle grande nation"», etc.

וביאור ענין חותם זה הוא עד"מ יש חותם שחותמין אותו בשעוה ונעשה עוד חותם על השעוה

Pour expliquer ce qu'est ce sceau, prenons une analogie: on a un sceau que l'on imprime dans de la cire, et une autre empreinte se forme alors dans la cire.

והנה אם האותיות שעל החותם שוקע נעשה על השעוה בולט ואם האותיות שעל החותם בולט נעשה על השעוה שוקע.

Or, si les lettres du sceau sont creusées, elles ressortent en relief dans la cire; et si les lettres du sceau sont en relief, elles ressortent en creux dans la cire.

2 ולהבין זה בנמשל הנה נודע שניצוץ אלהות מתלכש בנפש להיות שכל ומדות ומחשבה דבור ומעשה והוא בחי' אהבה המסותרת

Pour comprendre cela dans l'analogie, il est connu qu'une étincelle de divinité est revêtue dans l'âme, devenant intellect, attributs émotionnels (midot), pensée, parole et action ; c'est le niveau de l'amour caché.

וצריך להוציאה מההעלם אל הגילוי להיות עולה למעלה כרשפי אש לצאת מנרתקה ונקרא בחי' הר שכולט מן מישור הארץ.

Il faut la faire sortir de la dissimulation pour la révéler, afin qu'elle s'élève comme des flammes de feu, qu'elle sorte de son fourreau ; c'est là le niveau d'une « montagne », qui s'élève au-dessus de la plaine de la terre.

וזהו לא כאברהם שקראו הר שבחי' הר הוא בחי' אברהם אהבה להיות ואהבת לשון רצון את הוי' שיהיה אלהיך ולא

Et c'est là [le sens de] « Pas comme Avraham, qui l'appela montagne » : car le niveau d'une montagne est celui d'Avraham, l'amour, afin qu'il y ait « Tu aimeras » — terme qui exprime la volonté — « Havaya », pour qu'Il soit « ton D.ieu », et non

כמו שמלובש בנפש כו' (ועמ"ש בד"ה כי ההרים ימושו ובד"ה קול דודי כו' מדלג על ההרים)

comme Il est revêtu dans l'âme, etc. (Voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « Car les montagnes s'éloigneront », et dans le discours commençant par « La voix de mon bien-aimé », etc., « sautant par-dessus les montagnes ».)

והיינו ע"י שמע ישראל ישראל הוא ניצוץ אלהות המלובש בנפש ומפוזר כפיזור הנפש בהתחלקות שכל ומדות מחשבה דבור ומעשה ושמע מלשון אסיפה וקיבוץ שיתקבץ למעלה לשרשו מחמת

Et cela se fait par « Écoute, Israël » : « Israël » est l'étincelle de divinité revêtue dans l'âme et dispersée dans la dispersion de l'âme, répartie entre l'intellect, les attributs émotionnels, la pensée, la parole et l'action ; et « Écoute » (Chéma) signifie aussi rassembler et réunir, afin qu'elle se rassemble vers le haut, jusqu'à sa racine, parce que

כי הווי אלקינו בחי' תרין ריעין כו' שהתחדשות מאין ליש הוא תמיד כמאמר המחדש בטובו כו' הווי אחד בלי שום שינוי.

« Havaya est notre D.ieu » est le niveau des « deux compagnons », etc. : le renouvellement du néant en quelque chose est constant, comme le dit la formule « qui, dans Sa bonté, renouvelle », etc. ; et « Havaya est Un », sans aucun changement.

לפי שאינו מלוכש ממש כל הפועל בנפעל כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו' רק בשכמל"י [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] כי הארץ הלזו הגשמי [הגשמיים / הגשמיות / הגשמית] הוא בחי' מלי' דעשיה וג"ע [וגן עדן] תחתון היא מלי' דיצירה וג"ע [וגן עדן] עליון מלי' דבריאה והכל

Car la totalité du Créateur n'est pas réellement revêtue dans ce qui est créé, puisque « Mes pensées ne sont pas vos pensées », etc. ; seul l'est « Béni soit le Nom de la gloire de Son royaume à jamais ». Car cette terre physique est le niveau de la Mal'hout (souveraineté) du Monde d'Assiya (Action) ; le Gan Eden inférieur est la Mal'hout du Monde de Yetsira (Formation) ; et le Gan Eden supérieur, la Mal'hout du Monde de Béria (Création) ; et tout

רק בחי' מלי' בלבד צדיקים נהנין מזיו השכינה ושכינה היא מלי' שהיא בחי' שם בלבד יחיד חי העולמים מלך

[n'est] que le niveau de la Mal'hout seule : « les justes jouissent de l'éclat de la Chekhina (Présence divine) », et la Chekhina est Mal'hout, qui n'est que le niveau d'un nom : « l'Unique, Vie des mondes, Roi ».

ולכן ואהבת את הווי אלהיך כי מי לי בשמים כו' כלה שארי ולבבי כו' בבחי' ובכל מאדך בלי גבול שאין לו כלי המגביל רק לדבקה בו ממש בא"ס ב"ה מקור החיים מקור התענוגים.

C'est pourquoi : « Tu aimeras Havaya, ton D.ieu », car « Qui ai-je dans les cieux », etc. ; « Ma chair et mon cœur défont », etc., au niveau de « et de toute ta puissance », sans limite, sans aucun réceptacle qui la circoncrive ; seulement pour s'attacher véritablement à Lui, à l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, Source de la vie, Source des délices.

אך איך יבוא למדרגה זו הוא ע"י פסוד"ז [פסוקי דזמרה] וברכות ק"ש [קריאת שמע] פסוד"ז [פסוקי דזמרה] רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות לזמר עריצים על

Mais comment atteindre ce degré ? Par les Pesouké déZimra (Versets de louange) et les bénédictions du Chema. Les Pesouké déZimra : « Les exaltations de D.ieu sont dans leur gorge, et une épée à double tranchant » — afin de retrancher les tyrans au moyen

ידי רוממות אל ק"ש [קריאת שמע] וברכות ק"ש [קריאת שמע] איך שהמלאכים מקדישים בבחי' ביטול והאופנים ברעש גדול מפני שהם בבחי' יש אלף אלפין ורבו רבבין וכשרואין ביטול היש

des exaltations de D.ieu. Le Chema et ses bénédictions: comment les anges sanctifient [D.ieu] dans un état d'annulation de soi (bitoul), tandis que les Ofanim le font avec un grand fracas, car ils sont au niveau du yesh (quelque chose d'existant), «mille milliers et des myriades de myriades»; et lorsqu'ils voient l'annulation du yesh,

כי קדוש הוי' צבאות דהיינו הנמשך בצבאות הוא עצמו בחי' קדוש ומובדל ע"כ מרעישים בקול רעש גדול.

car «Saint est Havaya des Armées» — c'est-à-dire que Celui qui se déploie dans les armées est Lui-même saint et séparé —, c'est pourquoi ils clament d'une voix retentissante.

משא"כ שרפים עומדים ממעל לו וכ"ש [וכל שכן] הארץ וכל אשר עליה צ"ל יותר בקול רעש גדול מחמת ביטול היש

Il n'en va pas ainsi des «Séraphins qui se tiennent au-dessus de Lui»; à plus forte raison, «la terre et tout ce qui s'y trouve» doivent-ils faire entendre un cri encore plus retentissant, en raison de l'annulation du yesh.

וזהו ענין ק"ש [קריאת שמע] בבחי' רעש על הביטול למהוי אחד באחד עד שמסיים אני הוי' אלקיכם ממש ואח"כ שמו"ע [שמונה עשרה] תפלה בלחש כמדבר באזני המלך בלחישו וע"ז אומרים אדני שפתי תפתח

Tel est le sens du Chema: le cri suscité par l'annulation, afin de «devenir un avec l'Un», jusqu'à conclure: «Je suis Havaya, votre D.ieu», véritablement. Vient ensuite la Chemoneh Esreh, la prière dite à voix basse, comme quelqu'un qui parle à voix basse à l'oreille du roi; à ce propos, nous disons: «Ado-nai, ouvre mes lèvres,

כדי להיות ופי יגיד תהלתך ברוך אתה כו' וכ"ז [וכל זה] נקרא בחי' הר הוא גילוי האהבה המסותרת לצאת מהעלם אל הגילוי כו'

afin que «ma bouche proclame Ta louange»: «Béni sois-Tu», etc. Tout cela est appelé le niveau de la «montagne»: c'est la révélation de l'amour caché, qui sort de sa dissimulation pour se manifester, etc.

אך יש עוד בחי' הר ההר הר ע"ג [על גבין] הר בחי' כפה עליהם הר כגיגית שנמשך הר העליון ע"ג [על גבין]
הר התחתון להיות הר ע"ג [על גבין] הר

Mais il existe un autre niveau de «montagne»: Hor HaHar («la montagne de la montagne»), une montagne sur une montagne; c'est le niveau de «Il retourna sur eux la montagne comme un baquet», lorsque la montagne supérieure est amenée sur la montagne inférieure, de sorte qu'il y a une montagne sur une montagne.

כי ע"י בחי' וכל נפשך לאתדבקא רוחא ברוחא מחשבה במחשבה כו' נמשך אתערוטא דלעילא מאליו
וממילא בלא יגיעה להיות והיו הדברים האלה אשר אנכי כו'

Car par le niveau de «et de toute ton âme», «s'attacher esprit à esprit», pensée à pensée, etc., un éveil d'en haut est attiré spontanément et automatiquement, sans effort, afin que soient «Ces paroles que Je [vous commande]», etc.

והוא בחי' הר העליון כי אורייתא מחכמה נפקת פי' חכמה שבבחי' ביטול (כי כולם בחכמה עשית ומה
יתרון לחכמת התורה אלא שהיא חכמה שבבחי' ביטול שמן משחת קדש)

Et c'est le niveau de la montagne supérieure, car «la Torah émane de 'Hokhma (sagesse)»: c'est-à-dire la 'Hokhma qui est dans un état de bitoul. (Car «Tu as tout fait avec 'Hokhma»; quel avantage la 'Hokhma de la Torah possède-t-elle donc? Seulement qu'elle est une 'Hokhma dans un état de bitoul, «l'huile d'onction sainte».)

שכל התורה היא להביא הכל לבחי' ביטול לאחד לזכות את הזכאי ולחייב את החייב ולהפריד הרע מן
הטוב לברר כו'

Car toute la Torah vise à amener tout ce qui existe au niveau du bitoul devant l'Un: acquitter l'innocent et condamner le coupable, séparer le mal du bien, afin de le raffiner [etc.].

ובחכמה אתברירו להיות ביטול להי' אחד ע"י רמ"ח מ"ע [מצות עשה] ושס"ה ל"ת [לא תעשה] ע"י מ"ע [מצות
עשה] לדבקה שהם רמ"ח איברים דמלכא כלים ומכון לשבתו ית' וע"י ל"ת [לא תעשה] להפריד הרע כו'

Et «par la 'Hokhma, ils sont raffinés», afin qu'il y ait bitoul devant D.ieu, l'Unique, par les 248 commandements positifs et les 365 interdictions: par les commandements positifs, pour s'attacher [à Lui], car ils sont «les 248 membres du Roi», des réceptacles et un lieu où s'établit Sa demeure, béni soit-Il; et par les interdictions, pour séparer le mal, etc.

ובחיי ביטול זה נמשך באתערותא דלתתא את הנפש להיות מה הוא רחום כו' אשר קדשנו במצותיו במצותיו דייקא וע"ז נאמר ותרם כראם קרני בלותי בשמן רענן:

Et ce niveau de bitoul est attiré par un éveil d'en bas, qui élève l'âme, afin qu'il y ait « De même qu'Il est compatissant », etc. ; « Qui nous a sanctifiés par Ses commandements » — « par Ses commandements » précisément. Et c'est à ce propos qu'il est dit : « Tu as élevé ma corne comme celle d'un aurochs ; je suis oint d'une huile fraîche. »

3 ב וכל זה הוא בחיי עליות העולמות ממטה למעלה והוא בחיי חותם הכולט ונעשה מלמעלה למטה בחיי חותם השוקע

2. Tout cela relève de l'élévation des mondes depuis le bas vers le haut ; c'est le niveau du sceau en relief. Puis, du haut vers le bas, apparaît le niveau du sceau en creux.

כי לאו דאית לך צדק ידיעא ולאן מכל מדות כו' אלא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כל העוסק בתורה הקב"ה שונה כנגדו כו'

Car « il n'est pas que Tu aies une justice connue », et « Il n'est pas constitué de l'une des attributs », etc. ; mais, par un éveil d'en bas : « Quiconque s'adonne à la Torah, le Saint béni soit-Il étudie en regard de lui », etc. —

התלבשות אור א"ס ב"ה בחכמה כו' ועשיתם אתם כתיב לעשות ולקיים את כל דברי כו'

[se produit alors] le revêtement de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, dans 'Hokhma (sagesse), etc. Il est écrit : « Et vous les accomplirez », mot écrit de telle sorte qu'on peut le lire atem (« vous ») : « accomplir et réaliser toutes les paroles de », etc.

(ועמ"ש בד"ה ועשית ציץ גבי ופתחת עליו פתוחי חותם ועמ"ש בד"ה השמים כסאי בפ"י לעשות ולקיים כו' עד וזהו השמים כסאי כו' ע"ש וזהו ענין אחד עם מש"כ [מה שכתוב] בענין החותם שוקע שנמשך מלמעלה ע"י הבליטה שמלמטה)

(Voyez ce qui est écrit dans le maamar commençant par « Et tu feras une tsits », au sujet de « et tu y graveras des gravures de sceau » ; voyez aussi ce qui est écrit dans le maamar commençant par « Les cieux sont Mon trône », dans l'explication de « accomplir et réaliser », etc., jusqu'à « Et voici le sens de “Les cieux sont Mon trône” », etc. Voyez là-bas. C'est là un seul et même sujet que ce qui est écrit au sujet du sceau en creux, qui est attiré d'en haut par le relief formé d'en bas.)

וזהו ענין שוקע וירד ה' על הר סיני שנעשה התלבשות אור א"ס בבחי' העלם כו' וזהו תפילין של יד דמיושב

Et tel est le sens de « en creux » : « Havaya descendit sur le mont Sinäi », car la Lumière infinie se revêtit alors dans un état de dissimulation, etc. C'est là le tefillin du bras, mis en position assise,

שהוא כנגד ק"ש [קריאת שמע] וברכותיה בחי' תפלה דמיושב בחי' רעש גדול ממטה למעלה קדש לי כל בכור הוא חכמה ראשית וכנגד זה מלמעלה למטה למען תהיה תורת ה' אורייתא מחכמה נפקת בפיו בבחי' שוקע.

qui correspond au Chéma et à ses bénédictions, au niveau de la prière dite en position assise, au niveau du « grand tumulte » qui s'élève du bas vers le haut : « Consacre-Moi tout premier-né » — il s'agit de 'Hokhma, appelée « première ». Et, en correspondance avec cela, du haut vers le bas : « afin que la Torah de Havaya » (« la Torah procède de 'Hokhma ») « soit dans ta bouche », selon le mode du sceau en creux.

4 ופי' שנייה יציאת מצרים הוא גילוי האהבה המסותרת מהעלם המוח אל הלב שכל זמן שהוא במוח לבד הוא בבחי' מיצר וגלות שאינה בגילוי.

Et la deuxième section, l'Exode d'Égypte, correspond à la révélation de l'amour caché, qui passe de l'occultation dans l'intellect au cœur. Tant qu'il demeure dans l'intellect seul, il se trouve dans un état d'étroitesse (méitsar) et d'exil, car il n'est pas révélé.

משא"כ בהתגלות נקרא בחי' לידה ומולדותיך ומכורותיך ביום הולדת כו' והוא בחי' גילוי השמחה של מצוה אם הבנים שמחה תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה כו'

En revanche, lorsqu'il est révélé, on parle du niveau de la naissance : « Tes naissances et tes origines, au jour où tu es née », etc. C'est le niveau de la révélation de la joie d'une mitsva : « une mère joyeuse de ses enfants » ; « parce que tu n'as pas servi », etc., « avec joie », etc.

והיינו גילוי פי' שמע והיה א"ש [אתי שפיר] שהם אהוי"ר [אהבה ויראה] ובמעשה הגילוי הוא בצדקה כשם שע"י פרשה ראשונה נמשך תורה כך ע"י פרשה זו נמשך צדקה שהוא בחי' רחמנות וע"י מעורר למעלה ג"כ בחי' רחמנות

C'est-à-dire la révélation des sections « Chema » et « Vehaya Im Chamoá », qui correspondent à l'amour et à la crainte. Dans l'action, cette révélation se manifeste par la charité : de même que la Torah est attirée par la première section, la charité est attirée par celle-ci ; elle correspond au niveau de la compassion, et par elle, on suscite également en haut le niveau de la compassion.

כי לאו מכל מדות כו שהרחמנות הוא התפעלות ולא שייך זה באור א"ס ב"ה שאין בו שום שינוי רצון
ח"ו [חס ושלום]

Car Il n'est « d'aucune des qualités », etc. : la compassion est une émotion qui nous affecte, et cela ne s'applique pas à la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, en laquelle il n'y a aucun changement de volonté, à D.ieu ne plaise ;

אלא שמתלבש בבחי' רחמנות ע"י מעשה הצדקה באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא כן צדקה
לחיים כן ובסיס לחיי החיים מכון לשבתך

mais Il s'enveloppe du niveau de la compassion par l'acte de charité : par un éveil d'en bas vient un éveil d'en haut. « La charité est un fondement (kèn) pour la vie » : un fondement et un socle pour la Vie de la vie, « un lieu préparé pour Ta résidence ».

וזהו ג"כ בחי' שוקע מלמעלה למטה כי להיות התלבשות אור א"ס ב"ה במדות הוא ענין שוקע ובחי'
העלם.

Et cela aussi correspond au niveau de ce qui s'enfonce de haut en bas ; car le fait que la Lumière infinie, béni soit-Il, s'enveloppe dans les attributs émotionnels (midot) relève de ce qui s'enfonce et du niveau de l'occultation.

5 והנה כל ענין חותם זה שממטה למעלה הוא בולט ומלמעלה למטה הוא שוקא נקרא חותם על זרועך כי
שמאלו תחת לראשי.

Or, toute cette notion du sceau, qui, de bas en haut, est en relief et, de haut en bas, est creux, est appelée «un sceau sur ton bras», car «Sa main gauche est sous ma tête».

לראשי אותיות ישראל ולהיות תחת לראשי דהיינו להיות גורם העלאת ישראל הוא ניצוץ אלקות
מלמטה למעלה הוא מבחי' שמאלו:

«Ma tête» (Ierashi) contient les mêmes lettres que Yisrael ; et le fait d'être «sous ma tête », c'est-à-dire de provoquer l'élévation d'Israël, l'étincelle de divinité, de bas en haut, relève du niveau de «Sa main gauche».

6 ג אך בחי' חותם ה' שממטה למעלה הוא שוקע הוא ענין שמו"ע [שמונה עשרה] תפלה בלחש השתחוואות בחי' ביטול באור א"ס ב"ה ממש (וכמ"ש בד"ה יהודה אתה יודוך וסד"ה השמים כסאי הנ"ל בפ"י איזה בית כו')

3. Mais le niveau du second sceau, qui, de bas en haut, est en creux, correspond à la prière de Chemoné Essré, récitée à voix basse, aux prosternations, au niveau de l'annulation de soi (bitoul) dans la Lumière infinie (Or Ein Sof) elle-même, béni soit-Il. (Comme il est expliqué dans le discours qui commence par «Yehouda, tes frères te reconnaîtront», ainsi qu'à la fin du discours qui commence par «Les cieux sont Mon trône», mentionné plus haut, dans l'explication de «Quelle maison», etc.)

והלוואי שיתפלל אדם כל היום הוא ענין רשימו להיות ונפשי כעפר לכל ולא בבחי' יש שאינו יכול לבטל א"ע [את עצמו] רק בטל רצונך כו'

«Puisse l'homme prier toute la journée»: cela correspond à un réchimou (empreinte), afin qu'il soit dit: «Et que mon âme soit comme de la poussière pour tous», et non au niveau du yéch (quelque chose), qui ne peut s'annuler lui-même; seulement: «Annule ta volonté», etc.

והיינו בבחי' מצות ל"ת [לא תעשה] שהם למעלה מבחי' מ"ע [מצות עשה] שמי עם י"ה שס"ה שבחי' תפילין של יד הוא בחי' ו"ה לדבקה בו במ"ע [במצות עשה] להיות העלאה בבחי' הר כו'.

Et cela correspond au niveau des commandements négatifs, qui est supérieur à celui des commandements positifs: «Mon nom» (chemi) avec Youd-Hé, 365. Car le niveau des téfilines du bras est celui de Vav-Hé: s'attacher à Lui par les commandements positifs, afin de s'élever au niveau d'une «montagne», etc.

אבל י"ה הוא להיות הביטול במצות ל"ת [לא תעשה] בבחי' לא כו' ועי"ז נמשך מלמעלה חותם הבולט כי

Mais Youd-Hé signifie que le bitoul dans les commandements négatifs s'exprime au niveau du «ne... pas», etc. Et par cela, le sceau en relief est attiré d'en haut. Car

הנה בזמן שאין בהמ"ק [בית המקדש] קיים אותותינו לא ראינו כו' שהכל הוא בבחי' העלם ועמ"ש מזה בד"ה אני ישנה ולבי ער. משא"כ לע"ל [לעתיד לבוא] ולא יכנף עוד מוריך כו'.

à l'époque où le Temple n'est pas debout, «Nous n'avons pas vu nos signes», etc., car tout est dans un état de dissimulation; voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par «Je dors, mais mon cœur veille». Il en va autrement dans le Temps à venir: «Ton Maître ne se cachera plus», etc.

7 וביאור ענין זה הנה יש תורה ויש תורה ודברי אשר שמתי בפיו בבחי' שוקע להיות התלבשות אור א"ס ב"ה בחכמה והחכמה היא לבוש כמ"ש עוטה אור כשלמה.

Explication de cette notion : il y a Torah et Torah. Il y a la Torah de « Mes paroles que J'ai placées dans ta bouche », selon la modalité de l'enfoncement, c'est-à-dire l'enveloppement de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, dans 'Hokhma (sagesse); et 'Hokhma est un vêtement, comme il est écrit : « Il s'enveloppe de lumière comme d'un vêtement. »

אך שלא יהיה לבוש זה מסתיר ומעלים את אור א"ס המלוכש בה אלא כי עין בעין יראו כו'

Mais ce vêtement ne doit pas cacher ni dissimuler la Lumière infinie qui y est enveloppée; au contraire : « Car œil à œil ils verront », etc.,

חשף ה' את זרוע קדשו כו' וראו כל אפסי ארץ כו' לעיני הגוים גלה צדקתו כו' ע"ז נקרא קורא בתורה. « Havaya a dévoilé Son bras saint », etc., « et toutes les extrémités de la terre verront », etc., « aux yeux des nations, Il a révélé Sa justice », etc. : c'est pourquoi on appelle cela « lecture de la Torah ».

כי ענין לימוד התורה אף שכבר יודע ההלכה מצוה לעסוק בה כדי להמשיך אור א"ס ב"ה שיהיה גילוי אור א"ס למטה ולא יהיה הלבוש מסתיר כלל

Car, en ce qui concerne l'étude de la Torah, même lorsqu'on connaît déjà la halakha, il est une mitsva de s'y consacrer afin d'attirer vers le bas la Lumière infinie, béni soit-Il, de sorte que la Lumière infinie soit révélée ici-bas et que le vêtement ne la cache aucunement.

(ועמ"ש סד"ה כי תשמע בקול) וגילוי זה הוא וימינו תחבקני כאדם החובק את חברו ואינו מניחו ליפרד כו' (Voir également ce qui est écrit à la fin du discours commençant par « Si tu écoutes la voix ».) Cette révélation est « et Sa main droite m'étreint », comme une personne qui étreint son ami et ne le laisse pas se séparer d'elle, etc.

ועמ"ש מענין וימינו תחבקני בד"ה ביום השמע"צ [השמני עצרת] ונקרא כחותם על לבך מרצועות דתליין על ליבא כי

Voir également ce qui est écrit au sujet de « Sa main droite m'étreint » dans le discours commençant par « Le huitième jour, une assemblée ». Cela est appelé « comme un sceau sur ton cœur », en référence aux lanières qui pendent au-dessus du cœur. Car

הנה התפילין הם אותיות הכתובים על הקלף וצריך להיות מוקף גויל מדי רוחותיו כי האותיות הם בחי העלאת הנפש בהשגתה.

les téfilines sont des lettres écrites sur le parchemin, et [chaque lettre] doit être entourée de parchemin sur ses quatre côtés, car les lettres représentent le niveau de l'élévation de l'âme par sa compréhension.

אבל הקלף הוא למעלה מן האותיות כי הוא הנושא וסובל את האותיות והנה קלף זה הוא העור שממנו הרצועות הכל הוא

Mais le parchemin est au-dessus des lettres, car c'est lui qui les porte et les soutient. Or, ce parchemin est la peau dont proviennent les lanières ; le tout est

רק ביי [ביה] עור בהמה טהורה והרצועות הנמשכות מן הקלף הזה הם תליין על ליבא להיות גילוי האהבה בלב להיות וימינו תחבקני.

dont seule la peau d'un animal pur est faite. Et les lanières qui se prolongent à partir de ce parchemin pendent au-dessus du cœur, afin que l'amour se révèle dans le cœur, et qu'advienne ainsi : « Sa droite m'embrasse. »

8 וזהו שימני כחותם על לבך כי עזה כמות אהבה כמו שהנשמה אע"פ [אף על פי] שאינה צריכה לגוף מ"מ קשה עליה פרידתה הגם שהגוף

Et c'est là le sens de : « Place-moi comme un sceau sur ton cœur, car l'amour est fort comme la mort » : de même que l'âme, bien qu'elle n'ait pas besoin du corps, éprouve néanmoins de la peine à s'en séparer, même si le corps

מחשיך ומעלים את אור הנשמה לפי שהגוף הוא הכלי להנשמה כך מבקשת כנס"י [כנסת ישראל] שימני כחותם על לבך אע"פ [אף על פי] שיהיה חשך והעלם דאזיל אנה ואנה כו'

obscurcit et dissimule la lumière de l'âme, parce que le corps est le réceptacle de l'âme ; de même, la Communauté d'Israël demande : « Place-moi comme un sceau sur ton cœur », même s'il y aura obscurité et dissimulation, « qui va ici et là », etc.,

דיוקנא אשתאר כך הוא בחי' הביטול בשמו"ע [בשמונה עשרה] ואע"פ [ואף על פי] שאחר התפלה האהבה היא חולפת ועוברת יהיה כחותם להיות וימינו תחבקני כאדם החובק את חבירו מאחוריו כך תהיה וימינו תחבקני אפי' [אפילו] בבחי' אחוריים

«l'image demeure en toi»: c'est le niveau de l'annulation de soi (bitoul) dans la Chemoné Essré. Et bien qu'après la prière l'amour passe et s'en aille, il sera comme un sceau, afin qu'il y ait: «et Sa droite m'enlace»; de même qu'une personne enlace son ami par derrière, ainsi «Sa droite m'enlaccera», même au niveau du revers,

דהיינו כשפונה אנה ואנה מפני שכנס"י [שכנסת ישראל] היא בחי' כלי וכמ"שנושאי כלי ה' שבשעת התפלה הוא בבחי' ביטול

c'est-à-dire lorsque l'on se tourne ici et là. Car la Communauté d'Israël est le niveau d'un réceptacle, comme il est écrit: «ceux qui portent les réceptacles de Havaya»; au moment de la prière, on se trouve dans un état de bitoul,

ולכן דייקא אשתאר להיות הלואי שיתפלל אדם כל היום כנ"ל (ועיי' בזהר ויחי דף רמ"ד סע"ב [סוף עמוד ב] ודף רמ"ה ובמשפטים דף קי"ד ע"א) וזהו אשה

c'est pourquoi il est précisément dit «demeure», afin que se réalise: «Pussions-nous voir une personne prier toute la journée», comme mentionné plus haut. (Voir aussi le Zohar, Vay'hi, folio 244, fin du côté b, et folio 245, ainsi que Mishpatim, folio 114a.) Et c'est là le sens de: «Une femme,

כי תזריע וילדה זכר וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] אשה מזרעת תחלה יולדת זכר פי' כשהעלאה ממטה למעלה הוא בבחי' שקיעה

lorsqu'elle conçoit et donne naissance à un mâle»; et nos Sages, de mémoire bénie, ont dit: «[Si] la femme émet sa semence la première, elle donne naissance à un mâle.» Cela signifie que lorsque l'élévation d'en bas vers le haut s'effectue selon le mode de l'enfoncement,

כי יסוד דנוק' [דנוקבא] שוקע והיא בחי' היראה כענין ותתצב אחרתו מרחוק ועי"ז יולדת זכר שנמשך מלמעלה בחי' חותם בולט.

car le Yessod de la Noukva est enfoncé, et cela correspond au niveau de la crainte, comme dans: «Sa sœur se tint à distance»; et par cela, elle donne naissance à un mâle, c'est-à-dire que le niveau du sceau saillant est attiré d'en haut.

9 וזהו וצאצאיו חתם באות ברית קדש. ועמ"ש בפ' ויקהל ע"פ קחו מאתכם תרומה בענין אתכפיא ואתהפכא איך שע"י

Et c'est là le sens de «et Il scella sa descendance du signe de la sainte alliance». Voyez aussi ce qui est écrit dans la paracha Vayakhel, à propos du verset «Prenez parmi vous une offrande», au sujet de la soumission (itkafya) et de la transformation (ithap'ha) : comment, par

אתכפיא בבחי' נפשי כעפר מעורר אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מבחי' סוכ"ע למעלה ממה שמעורר ע"י בחי' אתהפכא כו' ע"ש וזהו ג"כ ממש כענין המבואר כאן.

la soumission, au niveau de «que mon âme soit [comme] poussière», on suscite un éveil d'en haut provenant du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), supérieur à ce que l'on suscite par le niveau de la transformation, etc. Voyez là-bas. C'est exactement le même principe que celui qui est exposé ici.

ועמ"ש בפ' בחקתי ע"פ ואפו עשר נשים כו' דר"ל [דרוזה לומר] שעשר כחות שבנפש יהיו בחי' נוק' [נוקבא]

Voyez aussi ce qui est écrit dans la paracha Be'hukotai, à propos du verset «Et dix femmes cuiront», etc. : cela signifie que les dix facultés de l'âme doivent être au niveau de la Noukva (le féminin),

דהיינו שידע שבאמת הטוב שיש בו הוא מקבל זה מלמעלה שבעל האמת נותן לו האמת ע"ד וה' יגיה חשכי כו' וזהו ג"כ ענין אשה

c'est-à-dire qu'il sache qu'en vérité, le bien qui est en lui, il le reçoit d'en haut : le Maître de vérité lui donne la vérité, selon le sens de «et Havaya éclaire mes ténèbres», etc. C'est aussi le sens de «Une femme,

כי תזריע כו':(עו"ל [עוד יש לומר] בענין שימני כחותם שהם תפילין כי הנה ענין הקב"ה מניח תפילין היינו מה שנמשך אא"ס [אור אין סוף] ומאיר בחכ' [בחכמה] ובינה כו' ולכן בפ' ראשונה נאמר כי מי גוי גדול כו'. ומי גוי גדול.

lorsqu'elle concevra», etc. (On peut aussi expliquer, au sujet de «Place-moi comme un sceau», qu'il s'agit des tefillin : car le sens de «le Saint béni soit-Il met les tefillin» est que la Lumière infinie (Or Ein Sof) se déploie et illumine 'Hokhma (sagesse) et Bina (compréhension), etc. C'est pour-quoi, dans la première section, il est dit : «Car quelle grande nation», etc. Et «Quelle grande nation»:

כי היא חכמה עילאה ובהתלבשות אא"ס [אור אין סוף] בחכמה עילאה דאורייתא מחכמה נפקת אזי ישראל נראים גוי גדול וכמשי"ש [וכמה שכתוב שם] בד"ה כי עמך מק"ח [מקור חיים] בענין השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל כו' יעו"ש [יעוין שם].

car elle est la 'Hokhma supérieure ; et lorsque la Lumière infinie s'investit dans la 'Hokhma supérieure, puisque «la Torah procède de 'Hokhma», alors Israël apparaît comme «une grande nation». C'est ce qui est écrit là-bas, dans le maamar qui commence par «Car auprès de Toi est la source de vie», au sujet de «Regarde depuis ta sainte demeure, depuis les cieux, et bénis Ton peuple Israël», etc. Voyez là-bas.

והנה החכמה נק' חותם כמ"ש בד"ה אלה מסעי בענין ויכתוב משה כי חותמו של הקב"ה אמת וזהו מדרגת החכמה. (ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] פרק ל"ה בהג"ה [בהגהה]).

Or, 'Hokhma est appelée «sceau», comme cela est expliqué dans le maamar qui commence par «Voici les étapes», à propos de «Et Moché écrivit» : car «le sceau du Saint béni soit-Il est la vérité», et cela correspond au niveau de 'Hokhma.) (Voyez aussi Sefer Shel Beinonim [Tanya], chapitre 35, dans la note.)

וזהו שימני כחותם שבתפילין דמארי עלמא שהן חותמו של הקב"ה מה כתיב בהו כי מי גוי גדול כו'

Et c'est là le sens de «Place-moi comme un sceau» : dans les tefillin du Maître du monde, qui sont le sceau du Saint béni soit-Il, qu'y est-il écrit ? «Car quelle grande nation», etc.

אף כי עכשיו אותותינו לא ראינו זהו לפי שהמשכה מבחי' חותם שוקע ועמ"ש סד"ה ואלה שמות בניי [בני ישראל] הבאים מצרימה.

Bien que maintenant « nous n'avons pas vu nos signes », c'est parce que l'effusion provient du niveau du sceau en creux. Voir aussi ce qui est écrit à la fin du discours commençant par « Voici les noms des enfants d'Israël qui vinrent en Égypte ».

אך לע"ל [לעתיד לבוא] כי עין בעין יראו זהו ענין חותם בולט והיינו לפי שיהיה גילוי בחי' חכמה עילאה סתימא דכל סתימין כו'

Mais dans le monde futur, « car œil à œil ils verront » : c'est le sceau en relief. Cela tient au fait qu'il y aura une révélation du niveau de la 'Hokhma supérieure, « la plus cachée de toutes les choses cachées », etc.

וזהו כחותם על לבך וימינו תחבקני בחיי חסד דלגאו הנק' חסד דקשוט (באד"ר [באדרא רבא] קל"ג ב') בחי' מקור האמת שהוא ית' אחד האמת ואין זולתו כו'.

C'est là « comme un sceau sur ton cœur » et « sa droite m'étreint » : le niveau du 'Hessed intérieur, appelé « le 'Hessed de vérité » (dans l'Idra Rabba, 133b), le niveau de la Source de vérité : Lui, béni soit-Il, est l'Un véritable, et rien n'existe en dehors de Lui, etc.

ועפ"ז [ועל פי זה] אפ"ל [אפשר לומר] מ"ש בגמרא (פ"ק [פרק קמא] דתענית דף ד') שני דברים שאלה כנס"י [כנסת ישראל] שלא כהוגן והקב"ה השיב כהוגן. א' ויבא כגשם והקב"ה השיבה אהיה כטל כו'.

À partir de là, on peut expliquer ce qui est dit dans la Guemara (premier chapitre de Taanit, folio 4) : l'Assemblée d'Israël demanda deux choses de manière inconvenante, et le Saint béni soit-Il lui répondit convenablement. La première : « Il viendra comme la pluie », et le Saint béni soit-Il lui répondit : « Je serai comme la rosée », etc.

הב' שימני כחותם כו' והקב"ה השיבה הן על כפים חקותיך ובשה"ש [ובשיר השירים] רבה בפסוק שימני כחותם מבואר הענין באריכות יותר והנה ענין ויבוא כגשם זהו ענין אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] הבאה ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ואד יעלה כו'

La seconde : « Place-moi comme un sceau », etc., et le Saint béni soit-Il lui répondit : « Voici que sur [Mes] paumes, Je t'ai gravée. » Et dans le Chir Hachirim Rabba, au sujet du verset « Place-moi comme un sceau », cette idée est exposée plus longuement. Or, « Il viendra comme la pluie » désigne un éveil d'en haut qui vient par un éveil d'en bas : « Et une vapeur monta », etc.

אבל אהיה כטל הוא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שנמשכה מאליה שלא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מבחי' שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת שם כמ"ש במ"א בד"ה האזינו השמים.

Mais « Je serai comme la rosée » désigne un éveil d'en haut qui est attiré de lui-même, sans passer par un éveil d'en bas, depuis un niveau qu'un éveil d'en bas ne peut atteindre, comme cela est expliqué ailleurs, dans le discours commençant par « Prêtez l'oreille, cieus ».

10 ועד"ז יובן ג"כ ענין שימני כחותם כי הנה עד"מ החותם הוא עשיה גשמיות שחוקק שמו על החותם רק שמ"מ הוא קיום על כל דבר.

De même, on comprendra aussi le sens de « Place-moi comme un sceau ». Car, à titre d'analogie, le sceau est une fabrication matérielle : on grave son nom sur le sceau ; néanmoins, il constitue une validation pour toute chose.

והוא ענין חכמה עילאה שנקרא חותמו של הקב"ה אמת והחכמה נקרא עשייה אצלו ית' כמ"ש כולם בחכמה עשית ויש בזה חותם בולט וחותם שוקע ח"ע [חכמה עילאה] וח"ת [וחכמה תתאה] כנ"ל.

Cela renvoie au niveau de la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ila'a), qui est appelée «le sceau du Saint béni soit-Il est vérité». La 'Hokhma est appelée une «fabrication» à Son égard, béni soit-Il, comme il est écrit: «Tu les as tous faits avec la 'Hokhma.» Il y a en cela un sceau en relief et un sceau en creux: la 'Hokhma supérieure et la 'Hokhma inférieure ('Hokhma Tata'a), comme mentionné plus haut.

11 וכוונת הבקשה בזה כי בהתלבשות א"ס בחכמה דאורייתא מחכמה נפקת שם נראה כנס"י [כנסת ישראל] לדבר חשוב מאד נעלה שבכל התורה נאמר דבר אל בני ישראל צו את בני"י [בני ישראל] כו' אבל בבחי' שלמעלה מהחכמה כתיב אם צדקת כו'.

Et l'intention de cette demande est que, lorsque l'Infini (Ein Sof) s'habille dans la 'Hokhma (sagesse), car «la Torah émane de la 'Hokhma», l'Assemblée d'Israël y apparaît comme une réalité d'une très grande importance [et] d'une élévation extrême: dans toute la Torah, il est dit: «Parle aux enfants d'Israël», «Ordonne aux enfants d'Israël», etc. Mais au niveau qui dépasse la 'Hokhma, il est écrit: «Si tu es juste...», etc.

12 ולכן בקשה שימני כחותם דוקא. והקב"ה השיבה כהוגן הן על כפים חקותיך כי בקשתה זו שימני כחותם הוא נקרא עדיין שלא כהוגן

C'est pourquoi elle demanda précisément: «Fais de moi un sceau.» Et le Saint béni soit-Il lui répondit comme il convenait: «Voici, sur [Mes] paumes, Je t'ai gravée.» Car cette demande qu'elle formula, «Fais de moi un sceau», est encore considérée comme inappropriée,

שהרי החותם הוא עדיין עשייה גשמיות ודבר נבדל מהעצמות וכך אור א"ס ב"ה מרומם רבות מדרגות אין קץ למעלה מהחכמה כמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] ח"ב [חלק ב'] ספ"ט ואף בחי' הנקרא חותם בולט בחי' גילוי נפלאות

car le sceau est encore une réalisation matérielle, une chose distincte de l'essence; et la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, est élevée au-dessus de 'Hokhma (sagesse) par des degrés innombrables, sans fin, comme l'explique le Sefer Shel Beinonim, partie II, à la fin du chapitre 9. Et même le niveau appelé le sceau en relief, le niveau de la révélation des merveilles,

כמו יצ"מ [יציאת מצרים] ולא כמו שאותותינו לא ראינו הרי כתיב עושה פלא שגם בחי' פלא הוא עשייה גשמיות אצלו ית' שנקרא אדון הנפלאות וכמ"ש מזה בד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה.

comme la sortie d'Égypte, et non comme lorsque « nous n'avons pas vu nos signes » ; or il est écrit : « Il accomplit des merveilles », car même le niveau du miracle est une réalisation matérielle par rapport à Lui, béni soit-Il, qui est appelé « le Maître des merveilles ». Comme il est expliqué à ce sujet dans le discours qui commence par « Je chanterai pour Havaya, car Il s'est élevé avec grandeur. »

אבל באמת ישראל עלו במחשבה שהיא בחי' מחשבה הקדומה שלמעלה מהחכמה ועמ"ש בד"ה למנצח על השמינית ומ"ש בפ' ציצית בענין פי' ישראל לי ראש.

Mais en vérité, « Israël s'éleva dans la pensée », c'est-à-dire au niveau de la pensée primordiale, qui est au-dessus de 'Hokhma. Voyez aussi ce qui est écrit dans le discours qui commence par « Pour le chef des chantres, sur la Sheminit », et ce qui est écrit dans la section de Tsitsit au sujet de l'explication de « Israël : li roch (une tête pour Moi). »

13 וזהו ענין על כפים חקותיך בחי' אותיות החקוקים בעצמותו ית' משא"כ החותם הוא אותיות החקוקים בדבר נפרד כו'

Et c'est là le sens de « sur [Mes] paumes, Je t'ai gravée » : le niveau des lettres gravées dans Son Essence même, béni soit-Il, contrairement au sceau, dont les lettres sont gravées dans un objet distinct, etc.

ועמ"ש ע"פ אם בחקתי תלכו וע"פ זאת חקת התורה והוא ענין גליף גליפו בטהירו עילאה שלמעלה מהחכמה ושם שרש נש"י [נשמות ישראל] כו' :

Et voyez ce qui est écrit au sujet du verset « Si vous marchez selon Mes statuts » et du verset « Voici le statut de la Torah ». C'est là le sens de « Il grava des gravures dans la splendeur suprême », qui est au-dessus de 'Hokhma (sagesse) ; c'est là que se trouve la racine des âmes d'Israël, etc.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/shir-hashirim/36/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak